

“Yosh tadqiqotchilar va talabalar ilmiy faoliyatida innovatsiya, integratsiya va zamonaviy ta’lim muammolari: nazariya va amaliyot” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari to’plami. I son (2026-yil, 1-aprel)

MANAVIY BARKAMOL YOSH – BARQAROR JAMIYAT POYDEVORI

Abdumalikova Sarvinoz Umidjon qizi

Namangan davlat pedagogika instituti

Pedagogika fakulteti maxsus pedagogika logopediya MPL-AU-25-guruh 1-kurs talabasi

E-mail: abdumalikovasarvinoz1300@gmail.com

Ilmiy rahbar: Falsafiy va tarixiy fanlar kafedrasida katta o’qituvchisi

B.A.Tillayev

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19453811>

***Annotatsiya:** Mazkur maqolada yoshlar ma’naviyatining bugungi jamiyatdagi o’rni, uning kelajak taraqqiyoti uchun tutgan ahamiyati, yosh avlodni barkamol va ongli shaxs sifatida voyaga yetkazishdagi muhim omillar haqida fikr yuritiladi. Shuningdek, ma’naviy qadriyatlarni shakllantirishda ta’lim muassasalari, oilaning roli va davlat siyosatining ta’siri yoritiladi.*

***Kalit so’zlar:** Ma’naviyat, yoshlar, tarbiya, qadriyatlar, ong, ijtimoiy muhit, ta’lim, milliy g’oya, ma’rifat.*

***Аннотация.** В данной статье рассматривается роль молодежной духовности в современном обществе, ее значение для дальнейшего развития, важные факторы воспитания подрастающего поколения как гармоничной и сознательной личности. Также будет освещена роль образовательных учреждений, семьи и влияние государственной политики на формирование духовных ценностей.*

***Ключевые слова:** духовность, молодежь, воспитание, ценности, сознание, социальная среда, образование, национальная идея, просвещение.*

***Annotation.** This article reflects on the role of youth spirituality in today's society, its importance for future development, important factors in bringing the younger generation to adulthood as a harmonious and conscious person. Also, the influence of educational institutions, the role of the family and public policy in the formation of spiritual values is highlighted.*

***Keywords:** spirituality, youth, upbringing, values, consciousness, social environment, education, national idea, enlightenment.*

Har qanday jamiyatning taraqqiyoti, barqarorligi va istiqboli avvalo uning yosh avlodiga bog’liq. Aynan yoshlar – jamiyatning kuch-g’ayrati, harakatlantiruvchi kuchi hisoblanadi. Shu bois bugungi globallashuv jarayonida yoshlar ma’naviyatini mustahkamlash, ularning ongini yot g’oyalardan himoya qilish dolzarb vazifalardan biridir. Zamon talablariga mos, o’zligini anglagan, o’z fikriga ega, vatanparvar yoshlarni voyaga yetkazish har qanday jamiyatning ustuvor

“Yosh tadqiqotchilar va talabalar ilmiy faoliyatida innovatsiya, integratsiya va zamonaviy ta’lim muammolari: nazariya va amaliyot” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari to’plami. I son (2026-yil, 1-aprel)

maqsadidir. Shu sababli bugun yoshlar ma’naviyatini shakllantirish masalasi nafaqat tarbiya jarayonining, balki jamiyatning barqarorligiga xizmat qiluvchi poydevor sifatida qaralmoqda. Ma’naviy yetuk yosh – bu mustaqil fikrlaydigan, vatani, millati, xalqini sevuvchi, zamonaviy bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lgan shaxsdir. O‘zbekiston Respublikasida yoshlarga oid davlat siyosati doirasida ma’naviy-ma’rifiy ishlar keng miqyosda yo‘lga qo‘yilgan. “Yoshlar – kelajagimiz” dasturi, “Ma’naviyat oyligi”, “Kitobxonlik haftaligi” kabi loyihalar orqali ularning intellektual va ma’naviy salohiyatini oshirishga alohida e’tibor qaratilmoqda.

Prezident Shavkat Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan “Yangi O‘zbekiston – ma’rifatli jamiyat” tamoyili ana shu yo‘nalishdagi strategik yondashuvning asosiy tayanchi bo‘lib xizmat qilmoqda. Ushbu tamoyil asosida ta’lim tizimini chuqur isloh qilish, uzluksiz va sifatli bilim berishga qaratilgan huquqiy asoslarni yaratish bo‘yicha qator muhim hujjatlar, xususan, PQ-4310 va PQ-3775-sonli Prezident qarorlari qabul qilindi[1]. Shuningdek, Prezidentimiz tomonidan ilgari surilgan “Yangi O‘zbekiston – ma’rifatli jamiyat” konsepsiyasi doirasida yoshlar tarbiyasi asosiy ustuvor yo‘nalishlardan biri sifatida qaralmoqda. Yoshlarda ma’naviyat shakllanishi ko‘p qirrali jarayon bo‘lib, unda ijtimoiy institutlar – oila, maktab, jamiyat va davlat muhim rol o‘ynaydi. O‘zbekiston Respublikasining “Yoshlar siyosati to‘g‘risida”gi qonuni va qator hukumat qarorlarida yosh avlodni ma’naviy, axloqiy va estetik tarbiyalash muhim vazifa sifatida belgilangan[2]. Shu bilan birga, yoshlarning ma’naviy tarbiyasi nafaqat rasmiy ta’lim orqali, balki norasmiy muhit, ya’ni ijtimoiy tarmoqlar, ommaviy axborot vositalari, do‘stlar, madaniy muhit orqali ham shakllanadi. Afsuski, bugungi global axborot maydonida ma’naviyatga zid g‘oyalar, virtual dunyodagi beqarorliklar, zo‘ravonlik targ‘iboti yoshlarning ruhiy holatiga salbiy ta’sir ko‘rsatmoqda. Shuning uchun ham ijtimoiy ongning to‘g‘ri shakllantirish va ma’naviy immunitetni oshirish dolzarb ahamiyat kasb etadi. Oila – yosh insonda dastlabki axloqiy qarashlar va qadriyatlar shakllanadigan muhitdir. Ota-onaning har bir so‘zi, harakati, dunyoqarashi bolada hayotga bo‘lgan munosabatni belgilaydi. Farzandlar orasida eng oddiy tushunchalar – rostgo‘ylik, halollik, mehnatsevarlik, kattaga hurmat, kichikka izzat kabi fazilatlar aynan oilada shakllanadi. Biroq zamonaviy oilalarda vaqt yetishmasligi, ota-onalarning bandligi sababli bu tarbiya yo‘nalishida bo‘shliqlar yuzaga kelmoqda. Bugungi ta’lim tizimi yoshlarni nafaqat bilimli, balki yuksak axloqiy mezonlarga ega shaxs sifatida tarbiyalashga qaratilgan. “Ma’naviyat asoslari”, “Milliy g‘oya” kabi fanlar, darsdan tashqari mashg‘ulotlar, teatr, muzey va kutubxonalarga tashriflar yoshlarda estetik didni shakllantiradi. Shu o‘rinda pedagoglarning rolini ham alohida ta’kidlash lozim. Ustoz faqat bilim beruvchi emas, balki hayotiy yo‘l ko‘rsatuvchi yetakchi bo‘lishi kerak.

“Yosh tadqiqotchilar va talabalar ilmiy faoliyatida innovatsiya, integratsiya va zamonaviy ta’lim muammolari: nazariya va amaliyot” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari to’plami. I son (2026-yil, 1-aprel)

So‘nggi yillarda yoshlarga oid davlat siyosati misli ko‘rilmagan darajada faollashdi. “Yoshlar ishlari agentligi”, “Yoshlar daftari”, “Yoshlar parlamenti” kabi tashabbuslar yoshlarni siyosiy, iqtisodiy va madaniy hayotga jalb qilmoqda. Ayniqsa, har bir hududda tashkil etilgan “Yoshlar markazlari”da tashkil etilayotgan ma’naviy-ma’rifiy tadbirlar yoshlarning salohiyatini yuzaga chiqarish uchun qulay sharoit yaratmoqda. Bugungi zamon yoshlarini faqat milliy qadriyatlar bilan tarbiyalab bo‘lmaydi. Buyuk ajdodlarimizning betakror va noyob ilmiy-ma’naviy merosi biz uchun doimiy harakatdagi hayotiy dasturga aylanishi kerak. Bu o‘lmas meros hamisha yonimizda bo‘lib, bizga doimo kuch-quvvat va ilhom bag‘ishlashi lozim. Avvalambor, milliy ta’lim tizimini ana shunday ruh bilan sug‘orishimiz kerak. Buning uchun olim va mutaxassislarimiz, hurmatli ulamolarimiz bu ma’naviy xazinani bugungi avlodlarga sodda va tushunarli, jozibali shakllarda yetkazib berishlari zarur[3]. Ular global jarayonlarni tushunadigan, tanqidiy fikrlay oladigan, ijtimoiy tarmoqlarda faol, ammo ongli bo‘lishlari zarur. Ma’naviy immunitet bu – yoshlarning har qanday yot g‘oyaga qarshi fikr bilan javob bera olishi, manipulyatsiyalarga berilmasligi, o‘z iymoni va e’tiqodiga sodiq bo‘lishidir. Bunday yoshni yetishtirish uchun esa ustozlar, ota-onalar va jamiyat bir yoqadan bosh chiqarib harakat qilishi kerak. Har qanday bino poydevor ustiga quriladi. Agar poydevor mustahkam bo‘lsa, bino yillar davomida bardavom turadi. Xuddi shuningdek, jamiyat ham o‘z taraqqiyotini, barqarorligini va kelajagini ishonchli poydevor – yuksak qadriyatlar, bilimli va ma’naviyatli yoshlar, adolatli boshqaruv, qonun ustuvorligi asosida quradi. Yoshlar har qanday jamiyatning ertangi kuni, harakatlantiruvchi kuchi va davomchisidir. Ularda bilim, energiya, innovatsion fikr bor.

Ammo bu kuchni to‘g‘ri yo‘naltirish, ularni tarbiyalash, ma’naviyat bilan qurollantirish – kelajak poydevorini to‘g‘ri qo‘yish demakdir. Insoniyatning madaniy, axloqiy va ruhiy qiyofasi jamiyatga qanday shakl berishini belgilaydi. Texnologiya taraqqiyoti muhim, biroq u ma’naviyat bilan uyg‘unlashmaguncha haqiqiy yutuq bo‘la olmaydi. Shu bois kelajak jamiyati faqat texnik qudrat emas, balki yuksak ma’naviyat bilan barpo etilishi mumkin. Sifatli ta’limsiz kuchli jamiyat bo‘lishi mumkin emas. Har bir rivojlangan davlatning ortida kuchli ta’lim tizimi turadi. O‘z navbatida, ta’lim faqat bilim emas – ong, tafakkur, qarash, muomala, fuqarolik mas’uliyati shakllanadigan muhitdir. Jamiyat qanday bo‘lishi kerak degan savolga javob oilada shakllanadi. Har bir insonning asosiy qadriyatlari, axloqi va ijtimoiy mas’uliyati oila muhiti orqali beriladi. Har bir sog‘lom oila – sog‘lom jamiyatning kichik modeli hisoblanadi.

XULOSA. Xulosa qilib aytganda, yoshlar ma’naviyatini yuksaltirish – bu faqat tarbiya yoki ta’lim sohasi emas, balki butun jamiyatning umumiy vazifasidir. Ma’naviy yetuk avlod – bu mustaqil O‘zbekistonning porloq kelajagi, barqaror taraqqiyotining kafolatidir. Har bir ota-ona,

“Yosh tadqiqotchilar va talabalar ilmiy faoliyatida innovatsiya, integratsiya va zamonaviy ta’lim muammolari: nazariya va amaliyot” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari to’plami. I son (2026-yil, 1-aprel)

ustoz, jamiyat a’zosi bu yo’nalishda mas’uliyatni chuqur his etib, o’z hissasini qo’shmog’i zarur. Yoshlar ma’naviyati bu – kelajak jamiyatining poydevori, ijtimoiy barqarorlikning kafolati va milliy taraqqiyotning asosiy omilidir. Har bir jamiyat o’z kelajagini ta’minlamoqchi bo’lsa, yoshlar bilan ishlashni faqat targ’ibot-tashviqot emas, balki chuqur strategik jarayon sifatida ko’rishi lozim. Ma’naviyatli yosh – bu mustaqil fikrlovchi, ezgulikka intiluvchi, o’zligiga sodiq, vatani uchun xizmat qilishga tayyor shaxsdir. Bunday avlodni yetishtirish esa bizning burchimiz, mas’uliyatimiz va sharafimizdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyev. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2021.
2. Mirziyoyev Sh. “Yangi O‘zbekiston – ma’naviyatli jamiyat sari.” – Toshkent: “O‘zbekiston”, 2022.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ–4310-sonli qarori – “Kadrlar tayyorlash tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to’g’risida”. – Toshkent, 2019.
4. Dehkhonova, G. A. (2024). THE CLASSIFICATION OF LEXICAL UNITS WITH FINANCIAL POSITION ACCORDING TO SCIENTISTS VIEW. Academic research in educational sciences, 5(CSPU Conference 1), 542-549.
5. Sobirova, D. A., Jasmin, M., Philomina, S., & Angelo, V. G. (2020). Studying the social intelligence of health personals as a socio-psychological problem. International Journal of Psychosocial Rehabilitation, 24(2), 375-379.
6. Botirova, S. (2023). FEATURES OF DEVELOPING COMMUNICATIVE SKILLS OF TEENAGERS. In АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ (pp. 244-246).